

แนะนำบทที่ 3

ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม

1. แนวคิด

- 1.1 ทฤษฎีการควบคุมเริ่มได้รับความสนใจจากนักอาชญวิทยาที่เป็นอนุรักษนิยม ทฤษฎีนี้เห็นว่าอาชญากรรมและพฤติกรรมเป็นผลเนื่องมาจากตัวแปรทางสังคมวิทยา เช่น ครอบครัว กลุ่มเพื่อน
- 1.2 นักทฤษฎีการควบคุมมีวิธีการอธิบายที่แตกต่างกัน แต่ทุกคนก็มีความคิดพื้นฐานร่วมกันประการหนึ่งคือ พฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ถูกคาดหมายไว้แล้ว
- 1.8 ทฤษฎีการควบคุมทางสังคมทั้งหมดอาศัยปัจจัยทางสังคมสำหรับอธิบายว่า คนทั่วไปสามารถเหนี่ยวรั้งการกระทำที่เป็นผลร้ายต่อคนอื่น ๆ
- 1.4 ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม อธิบายได้โดยอาศัยระเบียบทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และให้ความสำคัญกับผลจากการที่สถาบันทางสังคมต่าง ๆ อ่อนแอลงแล้วทำให้ปัจเจกชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเพิ่มขึ้น

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่ออ่านบทนี้จบแล้ว นักศึกษาจะสามารถ

- 2.1 บอกเหตุผลที่ทำให้ทฤษฎีการควบคุมทางสังคมได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง
- 2.2 อธิบายทฤษฎีการควบคุมทางสังคมที่เด่น ๆ เริ่มจากทฤษฎีการควบคุมทางสังคมของเดอส์ โทมัส ทฤษฎีการควบคุมทางสังคมในเชิงบุคลิกภาพ ทฤษฎีความผูกพันทางสังคม และทฤษฎีการควบคุมของสังคมของเทรวิส เฮอรัช

บทที่ 3 ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม

ในขณะที่ทฤษฎีการตีตราซึ่งได้รับการยอมรับแพร่หลาย เริ่มเสื่อมลงและทฤษฎีการขัดแย้ง มีแนวคิดที่หันเหไปสู่หัวรุนแรงมากขึ้น ทฤษฎีการควบคุมก็เริ่มได้รับความสนใจจากนักอาชญาวิทยาที่เป็นอนุรักษนิยม แม้ศัพท์คำว่า “ทฤษฎีการควบคุม” จะไม่ใช่คำใหม่ แต่ก็เป็นการใช้อ้างถึงแนวความคิดใด ๆ ก็ตาม ซึ่งอธิบายการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ ทฤษฎีดังกล่าวได้รวมถึงการอธิบายที่มีพื้นฐานมาจากกรรมพันธุ์ ชีว-สังคม บุคลิกภาพ และการกำหนดรูปแบบทางสิ่งแวดล้อมในลักษณะต่าง ๆ ทฤษฎีการควบคุมลงความเห็นว่า อาชญากรรมและพฤติกรรม เป็นผลเนื่องมาจาก ตัวแปรทางสังคมวิทยา (โครงสร้างครอบครัว การศึกษากลุ่มเพื่อน เป็นต้น) ดังนั้น แนวคิดนี้จึงแตกต่างจากทฤษฎีการควบคุมอื่น ๆ

แม้ว่านักทฤษฎีการควบคุมจะมีวิธีการอธิบายที่แตกต่างออกไป แต่ทุกคนก็มีความคิดพื้นฐานร่วมกันประการหนึ่ง แทนที่จะตั้งคำถามทางอาชญาวิทยาตามปกติว่า “อะไรทำให้คนเป็นอาชญากร” นักทฤษฎีเหล่านี้จะมีความเชื่อร่วมกันว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ถูกคาดหมายไว้แล้ว พวกเขากล่าวว่า สิ่งที่ควรอธิบายคือ “ทำไมคนจึงเชื่อฟังกฎระเบียบ” ทฤษฎีการควบคุมทางสังคมบางทฤษฎีแสดงทัศนคติของการมองธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งสะท้อนความเชื่อของนักปรัชญาชาวอังกฤษในศตวรรษที่ 17 ชื่อ ทมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes) ซึ่งเชื่อว่ามนุษย์โดยพื้นฐานมีความชั่วร้าย การมองในทัศนคตินี้ไม่สำคัญพอที่จะสร้างทฤษฎีการควบคุมทางสังคมขึ้นมา แต่อย่างน้อยที่สุดทฤษฎีเหล่านี้ก็ต้องสันนิษฐานว่าธรรมชาติของมนุษย์เป็นกลาง (บรรพต วีระสัย และคณะ, **รัฐศาสตร์ทั่วไป** มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2532, บทที่ 3)

แนวทางอีกประการหนึ่ง ที่นำมาใช้พิจารณาทฤษฎี เรียกว่าทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคม เนื่องจากมนุษย์ที่ยังไม่ได้รับการขัดเกลาทางสังคม ตัวอย่างเช่น ทารก จะแสดงออกถึงความต้องการได้โดยง่าย แต่การแสดงออกของคนอื่น ๆ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านั้นจำเป็นต้องควบคุมไว้อย่างยิ่ง วิธีการที่สำคัญที่สุดซึ่งเราสามารถทำการควบคุมได้ ก็โดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม คนเราได้รับการสอนแนวทางที่ถูกต้องในการกระทำสิ่งต่าง ๆ (กฎ ระเบียบ บรรทัดฐาน ทั้งที่ไม่เป็นทางการ เช่น ในครอบครัว และที่เป็นทางการ เช่น ในโรงเรียน) อันที่จริงการอบรมเมื่อยังเด็กระยะแรก ๆ กำหนดให้ต้องขัดเกลาทางสังคม เพื่อให้บุคคลสามารถทำหน้าที่ในสังคมได้ ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม จึงเน้นคุณภาพของกระบวนการนี้

ความเป็นมาของทฤษฎีในเชิงความคิด

ทฤษฎีการควบคุมทางสังคมแพร่หลายและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในช่วงกลาง ค.ศ.1970-1979 กล่าวได้ว่าทฤษฎีรุ่งเรืองขึ้นมาเป็นผลมาจากแนวคิดทางอาชญาวิทยาที่แตกต่างกัน 3 แนว

แนวที่หนึ่ง คือ ปฏิกริยาโต้ตอบต่อการหันเหไปในทางการขัดแย้งและการตีตรา และการหันกลับมาพิจารณาพฤติกรรมที่มีความผิดทางอาญา นักอาชญาวิทยาที่เป็นพวกอนุรักษนิยม จะสนใจอาชญาวิทยาสมัยใหม่เพียงเล็กน้อย และต้องการหวนกลับไปหาขอบเขตของเนื้อหาสาระแบบเก่าคืออาชญากร

แนวที่สอง เกิดการศึกษาความยุติธรรมทางอาญาเป็นประเด็นสำคัญขึ้นมา ซึ่งช่วยให้อาชญาวิทยาเปลี่ยนไปสู่ทิศทางที่มีแนวโน้มจะเป็นระบบและเชิงปฏิบัติมากขึ้น รัฐบาลก็มีความสนใจมากขึ้น และมากพอที่จะให้ห้มโครงการเกี่ยวกับความยุติธรรมทางอาญา และการต่อสู้ความผิดทางอาญา ซึ่งจะช่วยให้ธรรมชาติของการเคลื่อนไหวเป็นไปในเชิงปฏิบัติเพิ่มมากขึ้น ผลก็คืออาชญาวิทยาย่อมมีอิสระจากงานตามทฤษฎี และเหลือไว้เพียงสิ่งที่สร้างตามทฤษฎีจากช่วง ค.ศ.1960-1969 ทฤษฎีซึ่งสอดคล้องกับการอธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมอาชญากรก็คือ แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมทางสังคมของ Hirschi

แนวที่สาม ทฤษฎีการควบคุมทางสังคมต่างๆ มีความเชื่อมโยงกับวิธีการสำรวจแบบใหม่ สำหรับกำหนดแหล่งพฤติกรรมเกรคือ การสำรวจโดยให้รายงานเกี่ยวกับตนเอง

แนวคิดเชิงทฤษฎี (the theoretical perspective)

ทฤษฎีการควบคุมทางสังคมของเดอร์ไคม์

ทฤษฎีการควบคุมทางสังคมทั้งหมด ยึดถือปัจจัยทางสังคมสำหรับอธิบายว่าคนทั่วไปสามารถเห็นขรั้งจากการกระทำที่เป็นผลร้ายต่อคนอื่น ๆ ได้อย่างไร การอธิบายแนวนี้เริ่มต้นมาจากเดอร์ไคม์ เขากล่าวว่าสังคมมักจะมีผู้ที่เบี่ยงเบนจำนวนหนึ่งแน่นอน และการเบี่ยงเบนนั้นแท้ที่จริงแล้วก็เป็นปรากฏการณ์ปกติ นอกจากนี้ การเบี่ยงเบนยังช่วยค้ำจุนระเบียบทางสังคมด้วย เพราะเหตุว่ามีขอบเขตทางศีลธรรมที่ไม่แน่ชัดในการให้คำนิยามว่า พฤติกรรมอะไรบ้างที่อนุญาตให้กระทำได้และพฤติกรรมอะไรที่ไม่เห็นด้วย ขอบเขตเหล่านี้ได้ระบุไว้แจ่มชัดถึงความไม่พอใจระดับต่าง ๆ ที่มีต่อการกระทำต่าง ๆ โดยเรียงลำดับจากความไม่พอใจแบบไม่รุนแรงจนถึงการบังคับใช้ทางกฎหมายและการจำคุก เนื่องจาก เส้นแบ่งขอบเขตที่เป็นจริงยังไม่แน่ชัด ปฏิกริยาโต้ตอบทางสังคมต่อพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนของคนอื่น จึงช่วยให้ประชาชนตัดสินใจได้ว่าสิ่งไหนที่พวกเขาไม่สมควรกระทำ ดังนั้น เดอร์ไคม์จึงได้กล่าวว่า พฤติกรรมถูกควบคุมโดยปฏิกริยาโต้ตอบทางสังคม (ความไม่พอใจ, การลงโทษ)

ทฤษฎีการควบคุมทางสังคมในเชิงบุคลิกภาพ

ใน ค.ศ.1950-1959 นักทฤษฎีหลายท่านได้เสนอคำอธิบายการควบคุมทางสังคมเกี่ยวกับ**พฤติกรรม** (delinquency) ทฤษฎีเหล่านี้กำหนดขั้นตอนเพื่อเป็นแนวทางการอธิบายอาชญากรรมและพฤติกรรมในปัจจุบัน นับตั้งแต่สมัยเดอริ์ไคม์เป็นต้นมา ความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมทางสังคมได้มีการปรับปรุงหลายครั้ง แนวความคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพและการขัดเกลาทางสังคมกลายเป็นเรื่องธรรมดา และไม่ว่าเป็นบุคลิกภาพหรือการขัดเกลาทางสังคมมักจะนำมาใช้ในผลงานทางสังคมวิทยาว่าด้วยการเบี่ยงเบนมากที่สุด ยิ่งไปกว่านั้นงานวิจัยและงานเขียนในหลายทศวรรษ ก็เน้นความสามารถของสิ่งแวดล้อมทางครอบครัว สถาบันศาสนา โรงเรียน พรรคพวก เพื่อนที่ดี และองค์การชุมชนต่าง ๆ ในการควบคุมพฤติกรรม

Albert J. Reiss, Jr., ได้รวมเอาแนวความคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพและการขัดเกลาทางสังคมกับผลงานของสำนักชิคาโกและเขียนทฤษฎีการควบคุมทางสังคม ซึ่งสามารถคาดการณ์ถึงผลงานในเวลาต่อมาได้เป็นส่วนใหญ่ ถึงแม้ว่า Reiss จะใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์และเขียนเกี่ยวกับความสำคัญของบุคลิกภาพมากกว่าก็ตาม แต่ทฤษฎีของเขาก็ได้เสนอแนะถึงองค์ประกอบของการควบคุมทางสังคม 3 ประการ สำหรับใช้อธิบายการกระทำผิด เขากล่าวว่า พฤติกรรมหรือการกระทำผิด เป็นผลมาจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง หรือหลายปัจจัยทั้งหมดดังต่อไปนี้

(1) ขาดกลไกการควบคุมภายในที่เหมาะสมในช่วงวัยเด็ก

(2) ความล้มเหลวของกลไกการควบคุมภายในดังกล่าว

(3) ปราศจาก/หรือการขัดแย้งในกฎเกณฑ์ทางสังคม ซึ่งกลุ่มทางสังคมที่มีความสำคัญได้กำหนดขึ้น (ครอบครัว เพื่อนสนิท โรงเรียน) ปัจจัยทั้ง 3 ประการเหล่านี้เองที่นักทฤษฎีการควบคุมทางสังคมทุกคนนำมาใช้เขียนงานตลอดมา ซึ่งอาจจะนำมาใช้ทั้งหมดหรือนำมาใช้เพียงส่วนหนึ่ง อันที่จริงอาจกล่าวได้ว่าคำพูดครั้งสุดท้ายของ Reiss ถือว่าเป็นการเสนอข้อสรุปของทฤษฎีการควบคุมทางสังคมที่ดีที่สุด แนวทางการศึกษาต่อมา Walter Reckless เป็นผู้กำหนดขึ้น ปรากฏในผลงานที่ทำร่วมกันกับเพื่อน คือ Simon Dinitz ทฤษฎีนี้มีชื่อว่า **ทฤษฎีการเหนี่ยวรั้งหรือการบังคับใจ** (containment theory) ซึ่งอธิบายว่าพฤติกรรมเป็นการแสดงปฏิกริยาโต้ตอบกัน (interplay) ระหว่างการควบคุม 2 รูปแบบ คือ ภายใน (ข้างใน) และภายนอก (ข้างนอก) Reckless กล่าวว่ามโนทัศน์เกี่ยวกับตนเองปรากฏอยู่ในตัวบุคคล ก่อรูปขึ้นมาเมื่อคนเรายังเยาว์วัย แนวความคิดเกี่ยวกับ “ตนเอง” นี้ จะกำหนดมโนภาพของตนเองไม่ “ดี” ก็ “เลว” และทำเหมือนเป็นตัวกั้นกลางต่ออิทธิพลจากภายนอก เขาเห็นว่า ปัจเจกชนต้องเผชิญ “แรงดึงและแรงผลัก” มากมายต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบน เครื่องจูงใจจะมีผลต่อการ

ทำความเข้าใจหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของปัจเจกบุคคลในการที่จะเหนี่ยวรั้งหรือบังคับใจจากข้างนอกหรือข้างใน หากแนวความคิดเกี่ยวกับตนเองกำหนดว่า “เลว” กลไกการควบคุมทางสังคมข้างนอกจะมีผลต่อปัจเจกบุคคลเพียงเล็กน้อย และพฤติกรรมก็มีแนวโน้มจะมีผลมากกว่า กล่าวอีกแง่หนึ่ง ปัจเจกบุคคลที่มีแนวความคิดเกี่ยวกับตนเองว่า “ดี” สามารถที่จะต่อต้านหรือขัดขวางการควบคุมทางสังคมจากภายนอกที่อ่อนแอลงได้ และต่อต้านการกระทำอันเป็นการผิดตามกฎหมาย ในขณะที่ Reckless อธิบายรูปแบบการเหนี่ยวรั้งภายในและภายนอก ก็เป็นการแสดงให้เห็นได้ชัดว่า เขาให้ความสำคัญของการเหนี่ยวรั้งภายในมีความสำคัญมากกว่า

ทฤษฎีความผูกพันทางสังคม หรือทฤษฎีสายสัมพันธ์ทางสังคม (social bonding theory)

แนวความคิดเกี่ยวกับกลไกการควบคุมทางสังคมภายนอกได้เด่นขึ้นมา เนื่องจากผลงานของเดวิด แมทซา (David Matza) แห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เบิร์กลีย์ เขาได้เขียนผลงานครั้งแรกร่วมกับ Gresham Sykes คือการวิจารณ์ทฤษฎีอนุวัฒนธรรมของ Albert Cohen อย่างไรก็ตาม คำวิพากษ์วิจารณ์นั้นก็เป็นความคิดเห็นที่ว่าทุกคน (แม้แต่แก๊งค์พฤติกรรมที่เป็นชนชั้นต่ำ) มักผูกมัดอยู่กับระบบค่านิยมของสังคมที่มีอิทธิพลเหนือกว่า Sykes และ Matza ได้เสนอว่า คนเราจะมีอิสระที่จะกระทำพฤติกรรม โดยผ่านการใช้เทคนิคของ “ความเป็นกลางหรือความเป็นสุญญาค่า” (techniques of neutralization) เทคนิคเหล่านี้ทำให้ปัจเจกบุคคลรู้จักเป็นกลาง และละทิ้งการพัวพันต่อค่านิยมทางสังคมชั่วคราว ดังนั้น ทำให้มีอิสระที่จะกระทำพฤติกรรมพฤติกรรม Sykes และ Matza ได้เสนอรายชื่อรูปแบบ (วิธีการ) ของความเป็นกลาง 5 ประการ คือ

การปฏิเสธความรับผิดชอบ

การปฏิเสธการทำร้าย

การปฏิเสธผู้เสียหาย

การปกป้องปราศจากผู้กล่าวร้าย

การอุทธรณ์เพื่อความซื่อสัตย์ต่อกลุ่ม

1. ปฏิเสธความรับผิดชอบ (The Denial of Responsibility) พฤติกรรมทางอาชญากรที่เกิดขึ้นจากเด็กวัยรุ่น อาจจะเกิดขึ้นจากการขาดความรับผิดชอบต่อผลที่ตนได้กระทำลงไป ทั้งนี้ อาจมีเหตุมาจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เช่น กรณีเกิดอุบัติเหตุต่างๆ หรืออาจจะเป็นเพราะอิทธิพลภายนอก เช่น ขาดความอบอุ่นในครอบครัว บิดา/มารดาแยกกันอยู่ อยู่ในสภาพบ้านแตก ขาดความเอาใจใส่จากทางโรงเรียน มีเพื่อนบ้านไม่ดี หรืออยู่ในแหล่งสลัม เป็นต้น ฉะนั้น เด็กจึงอ้างได้ว่าผู้ที่ควรจะได้รับผิดชอบต่อการกระทำของตน ก็บุคคลอื่น หรือสภาพแวดล้อมที่ผลักดันให้ตนต้องกลายเป็นผู้กระทำผิด

2. ปฏิเสธการทำร้าย (The Denial of Injury) เนื่องจากอาชญากรรมในความหมายของกฎหมายอาจจะพิจารณาแยกออกได้เป็น อาชญากรรมที่มีพฤติกรรม เป็นความผิดในตัวของมันเองกับพฤติกรรมที่ผิดในแง่ของกฎหมาย แต่ไม่ผิดในแง่ของศีลธรรม เด็กวัยรุ่นที่กระทำผิดจะพยายามหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง โดยตีความว่าพฤติกรรมของตนมิได้ทำความเสียหายให้แก่ผู้ใด ฉะนั้น ย่อมไม่ผิดในด้านศีลธรรม ตัวอย่างเช่น ในกรณีที่มีการทะเลาะวิวาทชกต่อยกัน เด็กอาจจะเห็นว่าการกระทำของพวกเขาเป็นการกระทำโดยสมัครใจ เพื่อต้องการปรับความเข้าใจ ไม่ได้ทำความเดือดร้อนให้แก่ผู้ใด เป็นต้น

3. ปฏิเสธผู้เสียหาย (The Denial of Victim) แม้ว่าเด็กวัยรุ่นจะมีความรับผิดชอบในพฤติกรรมของเขา และยอมรับได้ว่ามีการทำร้ายกันเกิดขึ้นจริง อันเป็นความผิดทางกฎหมาย แต่ในขณะเดียวกันก็ปฏิเสธพฤติกรรมของตนในแง่ที่ว่า ผู้เสียหายสมควรที่จะได้รับผลตอบแทนจากการกระทำของตน ทั้งนี้ เพื่อแก้แค้น หรือเพื่อเป็นการลงโทษ เด็กอาจจะยกตัวอย่างเช่นการกระทำของโรบินฮูด (Robin Hood) หรือเสือใบ-เสือดำ จากนวนิยาย ซึ่งมีพฤติกรรมเป็นอาชญากรปล้นสะดม แย่งชิงทรัพย์สินจากผู้ที่ร่ำรวยมีฐานะดี แล้วนำมาแจกจ่ายแก่คนยากจน ทั้งนี้ เพราะเห็นว่าสังคมไม่ยุติธรรม เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลบางจำพวกสร้างฐานะด้วยการกดขี่ข่มเหงหรือคดโกงผู้อื่น

4. การปรักปรำจากผู้กล่าวร้าย (The Condemnation of Condemners) ผู้ใหญ่หรือกลุ่มชนบางพวก อาจจะขาดความเข้าใจในความต้องการและความประพฤติของเด็กวัยรุ่น จึงพยายามกล่าวถึงพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น และพยายามทุกวิถีทางที่จะต่อต้านพฤติกรรมทางอาชญากรของเด็กวัยรุ่น โดยใช้มาตรการที่เลวร้าย หรือเกินขอบเขตและขาดหลักเหตุผล โดยนัยนี้จึงก่อให้เกิดการรวมตัวของเด็กวัยรุ่นและสร้างลักษณะบรรทัดฐานของกลุ่มขึ้น เพื่อต่อต้านกับความรู้สึกและปฏิกิริยาของผู้ใหญ่ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตน เด็กวัยรุ่นจึงมักจะมีความก้าวร้าวและมีพฤติกรรมที่เป็นปฏิปักษ์ต่อผู้ใหญ่ หรือผู้มีอิทธิพลเหนือตน เช่นบิดา-มารดา ครู และเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น โดยเหตุผลง่าย ๆ ที่ว่าตนถูกผู้ใหญ่ปรักปรำ และกล่าวร้ายตนอยู่เสมอ

5. การอุทธรณ์เพื่อความซื่อสัตย์ต่อกลุ่ม (The Appeal of Higher Loyalties) เมื่อเด็กได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือแก๊งดังกล่าวข้างต้น เด็กที่กระทำผิดจะมีเหตุผลและความเชื่อว่า สิ่งที่คุณได้กระทำลงไปเป็นการกระทำเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่ม และเป็นการแสดงความซื่อสัตย์ต่อกลุ่ม

วิธีการทั้ง 5 ประการดังกล่าวมานี้ ไซคีส์และแมทซา ถือว่าเป็นวิธีการที่ทำให้เด็กยอมรับและยินดีที่จะละเมิดต่อกฎหมาย กลายสภาพเป็นผู้กระทำผิด และไม่รู้สำนึกผิดในการกระทำของตนอีกด้วย

(อรัญ, 2518 : 124-125)

นอกจากนี้ พวกเขาได้แสดงให้เห็นว่าสภาวะความเป็นกลางเหล่านี้ไม่เพียงแต่พบได้ในหนุ่มสาวที่เป็นชนชั้นต่ำเท่านั้น แต่พบได้ทั่วไปในสังคม

ผลงานต่อมาของ Matza ได้คลุมถึงการใช้คำ “ข้อผูกมัดต่อระเบียบทางศีลธรรม” (bond to the moral order) อย่างชัดเจน ซึ่งเขาหมายถึงความผูกพันที่มีอยู่ระหว่างปัจเจกบุคคลกับค่านิยมของสังคมที่มีอิทธิพลเหนือกว่า ปัญหาสำหรับด้านอาชญาวิทยาก็คือ การอธิบายว่าความผูกพันนี้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างไรไม่ว่าจะเป็นสภาวะที่เข้มแข็งหรืออ่อนแอ Matza ใช้สภาวะความเป็นกลาง เพื่ออธิบายว่าปัจเจกบุคคลเกิดความรู้สึกเป็นกลางเพื่อกระทำพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้อย่างไร สภาวะความเป็นกลางประการหนึ่งที่น่ามาใช้คือ ปัจเจกบุคคลอยู่ในสภาวะที่อยู่ระหว่างขอบความดีหรือความชั่ว/นรกหรือสวรรค์ (limbo) หรืออยู่ในสภาวะที่เลื่อนลอย (drift) ซึ่งสามารถมีผลให้กระทำพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ จากประเด็นนี้ก็อาจเป็นไปได้ที่จะเข้ามาปฏิบัติตามใหม่อีกครั้ง (re-enter conformity) หรือไม่ก็ทำพฤติกรรมเบี่ยงเบน

แรงผลักดันหรือแรงกระตุ้นให้กระทำนั้น จะรวมอยู่อีกด้านหนึ่งของความตั้งใจที่จะกระทำบางสิ่งบางอย่าง ความตั้งใจประกอบด้วยสภาวะที่มีส่วนกระตุ้น 2 ประการ คือ การจัดเตรียมพฤติกรรมก่อนที่เคยกกระทำซ้ำ ๆ กัน และความสิ้นหวัง ซึ่งช่วยดึงปัจเจกบุคคลออกจากการดำเนินชีวิตโดยปราศจากจุดหมายหรืออย่างเลื่อนลอยและเกิดพฤติกรรมเข้ามาแทนที่ อย่างไรก็ตามไม่ว่าพฤติกรรมที่อนุโลมตามหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบน ก็ย่อมขึ้นอยู่กับสถานการณ์และรูปแบบของสภาวะการเป็นกลาง

ทฤษฎีอื่น ๆ ซึ่งเสนอโดย Short และ Strodtbeck ก็ไม่ได้ได้อยู่ในแนวเดียวกับทฤษฎีของ Matza โดยได้เน้นถึงความสำคัญของความรู้สึกผูกพันที่มีต่อเพื่อน ซึ่งผูกมัดจิตใจเข้าด้วยกัน และรางวัลที่ได้รับจากเพื่อนเหล่านั้น ที่ทำให้ข้อผูกมัดที่มีต่อสังคมแน่นแฟ้นขึ้นหรืออ่อนแอลง ท้ายที่สุด Briar และ Piliavin ได้นำเอาโมโนทัศน์เกี่ยวกับความพัวพันต่อการคล้อยตาม หรือการยอมปฏิบัติตาม โดยเพิ่มเติมจากงานชิ้นแรกของ Toby ซึ่งพวกเขาหมายถึง การลงทุนสร้างภาพแห่งความนึกคิดและลักษณะที่ปรากฏให้เห็นได้ ซึ่งเป็นไปตามประเพณีนิยมบุคคลที่ลงทุนไว้สูงก็ย่อมจะสูญเสียทางศักยภาพอย่างมาก จากการที่ถูกค้นพบว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน พวกเขาหมายความว่าไม่เพียงแต่การสูญเสียทางวัตถุ และได้รับการลงโทษเท่านั้น แต่เป็นความเสียเปรียบทางสังคมด้วยเช่นกัน หากบุคคลหนึ่งขยายความคิดเกี่ยวกับการลงทุนเป็นในรูปของสิ่งของที่เป็นวัตถุ เป็นต้นว่า ทรัพย์สินสมบัติ ธุรกิจและความมั่งคั่ง ดังนั้น Briar และ Piliavin จึงอาจเรียกได้ว่า เป็นผู้นำโดยตรงของทฤษฎีการควบคุมทางสังคมในปัจจุบัน

ทฤษฎีการควบคุมทางสังคมของ แทรวิส เฮอร์ช

แทรวิส เฮอร์ช (Travis Hirschi) ได้เสนอทฤษฎีการควบคุมทางสังคมที่แพร่หลายเมื่อไม่นานมานี้ โดยได้กำหนดขึ้นและเพิ่มเติมจากผลงานของนักทฤษฎีการควบคุมทางสังคม

คนอื่น ๆ โดยสามารถให้ความหมายของการผูกมัดทางสังคมได้ชัดเจนขึ้น เฮอร์ซึ คัลยาเดอร์ไคม์ ตรงที่เชื่อว่า พฤติกรรมสะท้อนถึงจริยธรรมในระดับที่แตกต่างกัน มากกว่าจะมองปัจเจกชนว่าเป็นผู้เบี่ยงเบนหรือคล้อยตาม เขาได้ให้ความเห็นว่าอิทธิพลของบรรทัดฐานที่บุคคลรับเข้าไปไว้ในตัวเอง (internalized norms) มโนธรรม (conscience) และความปรารถนาที่จะได้รับการยกย่อง ชมเชย จูงใจบุคคลให้มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามระเบียบแบบแผน เช่นเดียวกับ Sykes และ Matza คือ เฮอร์ซึมองเห็นว่า บุคคลจะรู้สึกเป็นอิสระก่อนที่จะเข้าไปยุ่งกับธุรกรรม อย่างไรก็ตาม แทนที่จะใช้วิธีการของการทำให้มีสภาวะเป็นกลาง เขากลับกล่าวโทษว่าสิ่งผูกมัดต่อสังคมอ่อนแอลงหรือถูกทำลายลงนั่นเอง

เฮอร์ซึ กำหนดให้ลักษณะของข้อผูกมัดทางสังคมมีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

1. **ความรู้สึกร่วมกันหรือผูกพัน (attachment)** ซึ่งเป็นองค์ประกอบส่วนแรกที่สำคัญที่สุด ความเหนียวแน่นที่บุคคลหนึ่งมีต่อคนอื่นที่สำคัญ (บิดา มารดา เพื่อน ตัวแบบ บทบาท) หรือต่อสถาบัน (โรงเรียน) สามารถยับยั้งการเบี่ยงเบน

2. **การเข้าไปมีส่วนร่วมรู้สึกร่วม (involvement)** หมายถึง ปริมาณของกิจกรรม เวลา และพลังงานที่ทุ่มเทให้กับพฤติกรรมที่ไม่เป็นระเบียบแบบแผน หรือพฤติกรรมที่เป็นระเบียบแบบแผน ผู้ที่กิจกรรมยุ่งเนื่องจากกิจกรรมที่ปฏิบัติแบบแผนประเพณีส่วนมาก มักจะมีเวลาไปยุ่งเกี่ยวกับการเบี่ยงเบนน้อยมาก

3. **ข้อผูกมัดหรือความผูกพันแน่นแฟ้น (commitment)** ข้อผูกมัดก็เป็นการแสดงถึงการลงทุนที่บุคคลได้ก่อให้เกิดขึ้นในสังคมที่เป็นไปตามแบบแผนประเพณี การลงทุนอาจเกิดขึ้นในรูปแบบของปริมาณการศึกษา ความเป็นผู้มีชื่อเสียงดี หรือการประกอบการธุรกิจ ผู้ที่มีความผูกพันกับสังคมที่มีแบบแผนในรูปแบบดังกล่าว ก็ยอมสูญเสียมากกว่าหากพวกเขาเข้าไปเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเบี่ยงเบน

4. **ความเชื่อ (belief)** องค์ประกอบสุดท้ายนี้ ก่อให้เกิดการยอมรับว่ากฎระเบียบของสังคมมีความยุติธรรม นั่นคือ บุคคลจะเชื่อถือกฎระเบียบและบรรทัดฐานดังกล่าว และรู้สึกว่าเป็นพันธะทางศีลธรรมที่จะต้องเชื่อฟังกฎเกณฑ์และบรรทัดฐาน

องค์ประกอบทั้ง 4 ประการ มีผลต่อข้อผูกมัดระหว่างปัจเจกบุคคลและสังคมในเมื่อปัจเจกชนทั้งหมดแสดงให้เห็นว่า มีข้อผูกมัดบางประการกับสังคม คำถามที่นักอาชญาวิทยาต้องเผชิญก็คือ ข้อผูกมัดเหล่านี้ต้องทำให้อ่อนแอลงได้มากเท่าไรก่อนที่จะมีผลทำให้เกิดการเบี่ยงเบนขึ้น ในขณะที่ไม่ว่าองค์ประกอบใดก็ตามของทั้ง 4 อ่อนแอลง ความมีอิสระที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนก็มีมากขึ้น สิ่งที่ไม่กระจ่างชัด ควรที่จะขยายความคิดองค์ประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งของความผูกพันอ่อนแอลงหรือขาดหายไป จึงจะมีผลต่อส่วน

อื่น ๆ ตัวอย่างกรณีที่ได้เสนอให้เห็นว่าองค์ประกอบทั้ง 3 เข้มแข็ง และบางส่วนประกอบที่ขาดหายไป นั้นหมายถึง การเบี่ยงเบนจะเกิดขึ้นหรือไม่ หรือว่าองค์ประกอบทั้งหมดต่างมีส่วนกระทำให้เกิดผลในระดับที่แตกต่างกัน Hirschi มองเห็นว่าสิ่งนี้ควรจะเป็นประเด็นสำหรับการวิจัยเพื่อหาคำตอบ

การจัดจำแนกประเภททฤษฎี

ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม เป็นทฤษฎีที่อธิบายได้โดยอาศัยระเบียบทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (positivist theories) ซึ่งในทฤษฎีดังกล่าวพยายามที่จะอธิบายพฤติกรรม แม้ว่าจะเป็นพฤติกรรมที่คล้อยตาม ยิ่งไปกว่านั้นทฤษฎีการควบคุมสามารถตีความ (และในบางกรณีก็ประกาศออกมาอย่างชัดเจน) ได้ว่า พฤติกรรมอาชญากรรมอาจแก้ไขได้ โดยพยายามให้ครอบครัว โรงเรียน วัด และเพื่อน มีอิทธิพลเพิ่มมากขึ้น ทฤษฎีการควบคุมทางสังคมต่าง ๆ เน้นกระบวนการที่ความผูกมัดทางสังคมอ่อนแอลง มากกว่าเหตุผลในเชิงโครงสร้างที่ทำให้ความผูกมัดนั้นคงอยู่ได้

ประเด็นของทฤษฎีการควบคุมทางสังคม ว่าจะมีแนวโน้มไปทางความสมานฉันท์หรือความขัดแย้งนั้นค่อนข้างยาก ทฤษฎีดังกล่าวอยู่บนพื้นฐานของสมมติฐานที่ว่า ธรรมชาติของมนุษย์หากไม่เป็นกลาง ก็เหมือนกับความคิดของ Hobbes คือ โหดร้าย ดังนั้น ความขัดแย้งจึงเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ อย่างไรก็ตาม ก็เป็นเพียงสมมติฐานเกี่ยวกับการดำรงอยู่ของระเบียบทางศีลธรรมที่มีอิทธิพลเหนือกว่า ซึ่งทำให้ทฤษฎีการควบคุมทางสังคมมีความโน้มเอียงไปสู่ทัศนคติการมองสังคมในเชิงสมานฉันท์ กล่าวให้ชัดเจนขึ้นก็คือทฤษฎีดังกล่าวเน้นประเด็นในเชิงเหตุและผล (etiological issues) มากกว่าการอธิบายโครงสร้างทางสังคม อันที่จริงนอกเหนือไปจากการสันนิษฐานว่าระเบียบทางศีลธรรมมีอยู่แล้ว ในทฤษฎีการควบคุมทางสังคมดังกล่าวก็เน้นเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคมเพียงเล็กน้อย แต่กลับให้ความสำคัญกับผลจากการที่สถาบันทางสังคมต่าง ๆ อ่อนแอลงแล้วทำให้ปัจเจกชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเพิ่มขึ้นได้อย่างไร

สรุป

ทฤษฎีการควบคุมทางสังคมที่แพร่หลายเมื่อไม่นานมานี้ทั้งหมดไม่ใช่สิ่งใหม่ ยิ่งกว่านั้นอาจถือว่าเป็นแนวการศึกษาเชิงทฤษฎีแนวหนึ่งที่สอดคล้องอย่างมากกับแนวความคิดของสาธารณชนที่ว่า ทำไมคนจึงกลายเป็นอาชญากร ไม่ว่าใครจะเชื่อว่าบุคคลกลายเป็นอาชญากรเพราะการสมาคมกับเพื่อนที่ไม่ดี เพราะครอบครัวเลี้ยงดูอย่างไม่ถูกต้อง เพราะขาดความเชื่อทางศาสนา หรือเพราะขาดการศึกษา ทฤษฎีการควบคุมทางสังคมสามารถมองว่าเป็นการสะท้อน

ถึงความเชื่อดังกล่าว นอกจากนี้ สำหรับนักอาชญาวิทยาเอง ทฤษฎีนี้มีส่วนของทฤษฎีการเสีย
ระเบียบทางสังคมร่วมอยู่บ้าง การสมาคมที่แตกต่างกัน และความไร้บรรทัดฐาน จึงดึงดูดความ
สนใจของนักอาชญาวิทยาที่ไม่อยากยอมรับเอาแนวทฤษฎีการขัดแย้ง

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีการควบคุมยึดถือการมองธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งสันนิษฐาน
ว่าการเบี่ยงเบนเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ (ซึ่งคล้ายกับการมองในแนวการตีตรา) ดังนั้น การ
ยินยอมปฏิบัติตามเป็นปัญหาควรรู้ค่าแก่การอธิบายอย่างแท้จริง การกำหนดระเบียบทางศีล-
ธรรมหรือวงกรอบที่เป็นไปตามระเบียบแบบแผนภายในสังคมนั้น ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม
พยายามค้นหาสถาบันทางสังคมทั่วไปที่ทำให้สิ่งผูกมัดนั้นเข้มแข็งอยู่ได้ เมื่อสถาบันเหล่านี้
อ่อนแอลงไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดก็ตาม สิ่งผูกมัดซึ่งผูกพันปัจเจกชนกับระเบียบทางศีลธรรม
ก็ย่อมอ่อนแอลงหรือมีอิทธิพลน้อยลงด้วยเช่นกัน ความผูกพันที่ลดน้อยลงย่อมเปิดโอกาส
ให้เกิดการเบี่ยงเบนยิ่งขึ้น

ประเด็นสำคัญของทฤษฎี

1. การรักษาตนเองให้ปลอดภัย และกระทำให้บรรลุความปรารถนาเป็นลักษณะ
ธรรมชาติของมนุษย์ ดังนั้น พฤติกรรมของมนุษย์มีความโน้มเอียงที่จะคำนึงถึงประโยชน์ส่วน
ตน (self-interested)
2. พฤติกรรมของมนุษย์ต้องเหนี่ยวรั้งหรือควบคุมด้วยระเบียบข้อบังคับเพื่อประ-
โยชน์ส่วนรวม
3. กฎและระเบียบข้อบังคับสำหรับการดำรงอยู่ในสังคมก่อให้เกิดระเบียบทาง
ศีลธรรม
4. มนุษย์ผูกมัดกับระเบียบทางศีลธรรมด้วย โดยเริ่มต้นจากการขัดเกลากฎทางสังคม
ในวัยเด็ก และผ่านสถาบันต่าง ๆ ของสังคมในเวลาต่อมา
5. ความผูกพันต่อระเบียบทางศีลธรรมประกอบด้วยปัจจัยที่ผดุงไว้ซึ่งการยอม
ปฏิบัติตามและทำให้การยินยอมปฏิบัติตามเข้มแข็งยิ่งขึ้น
6. องค์ประกอบของความผูกพัน รวมถึงความเกี่ยวพันกับสถาบันและอื่นที่มี
ความสำคัญ ข้อผูกมัดต่อ/หรือการลงทุนในสังคมตามประเพณีนิยม การหมกมุ่นหรือทุ่มเท
ในกิจกรรมตามประเพณีนิยม และความเชื่อในค่านิยมทางสังคม
7. องค์ประกอบเหล่านี้แสดงออกมากในระดับที่แตกต่างกัน คือหากองค์ประกอบ
อ่อนแอลงหรือขาดหายไป ปัจเจกชนก็มีอิสระมากขึ้นที่จะกระทำโดยคำนึงถึงแต่ประโยชน์
ส่วนตน และพฤติกรรมเบี่ยงเบน

ตัวอย่างคำถามบทที่ 3

1. เดอร์ไคม์ มีทัศนะเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนอย่างไร
2. ในทัศนะของ Reiss ทุรกรรมหรือการกระทำผิดเป็นผลมาจากปัจจัยอะไรบ้าง
3. ทฤษฎีการเหนี่ยวรั้งหรือการบังคับใจ อธิบายเกี่ยวกับตุรกรรมอย่างไรบ้าง
4. ทฤษฎีการควบคุมทางสังคมที่สอดคล้องกับการอธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรม
อาชญากรคือทฤษฎีใด ทฤษฎีดังกล่าวมีแนวคิดอย่างไร
5. แทรวิส เฮอร์ชี่ มีแนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนอย่างไรบ้าง
6. ข้อมูลมัดทางสังคมในทัศนะของเฮอร์ชี่ มีอะไรบ้าง